

Capitolul I. Generalități.

Tipuri de contestație la executare

I. Contestație care vizează lămurirea dispozițiilor unei hotărâri judecătorești. Calificare juridică

C. proc. civ., art. 399 și urm.

Contestația la titlu este destinată să explicitizeze dispozitivul hotărârii ce urmează a fi valorificat, pentru a se putea proceda la executarea silită. Ea nu poate fi considerată drept un mijloc procedural destinat a anula sau modifica titlul executoriu, această finalitate putându-se realiza doar prin intermediul căilor de atac. Astfel, nu se pot examina împrejurări de natură a repune în discuție o hotărâre judecătorească irevocabilă, soluție ce ar afecta grav principiu autorității de lucru judecat.

I.C.C.J., Secția civilă și de proprietate intelectuală, decizia nr. 5392 din 2 octombrie 2008, www.scj.ro

Prin sentința civilă nr. 1191/19.09.2007 a Tribunalului Târgu Mureș a fost respinsă excepția lipsei calității procesuale active, invocată de intimata S.E. și, în consecință, a respins contestația la titlu formulată de contestatorii M.L., P.C. și P.E., pentru lămurirea înțelesului, întinderii și aplicării titlului executoriu sentința civilă nr. 2175/1999 pronunțată de Tribunalul Mureș, în dosarul nr. 5746/1999. S-a reținut de instanța de fond că acele critici invocate de contestatori privesc însuși fondului litigiului care a fost finalizat prin sentința civilă nr. 2175/1999 a Tribunalului Mureș, deoarece din analiza contestației la titlu reiese că reclamanții urmăresc a pune în discuție legalitatea și temeinicia titlului executoriu, prin analiza îndreptățirii intimatei S.E. la restituirea în natură a imobilului și la intabularea pe numele ei a dreptului de proprietate în CF.

Împotriva sentinței a declarat apel contestatorul M.L., solicitând modificarea sentinței atacate în sensul admiterii contestației și lămuririi înțelesului, întinderii și aplicării titlului executoriu, sentința civilă nr. 2175/1999 a Tribunalului Mureș. S-a apreciat nelegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate, deoarece: instanța a reținut inițial inadmisibilitatea contestației pentru ca, ulterior, să constate caracterul nefondat al acesteia; instanța de fond ar fi schimbat în mod vădit

obiectul pricinii, apreciind că ceea ce s-a pus în discuție este o problemă de fond.

Curtea de Apel Târgu Mureș, prin decizia civilă nr. 8/A/28.01.2008, a respins apelul formulat de contestatorul M.L., împotriva sentinței civile nr. 1191/2007 pronunțată de Tribunalul Mureș, reținând următoarele:

Contestatorii au susținut că sentința civilă nr. 2175/1999 a Tribunalului Mureș nu e clară, însă această susținere nu a fost primită, deoarece Tribunalul Mureș a dispus restabilirea dreptului de proprietate asupra imobilului în favoarea reclamantei și a dispus repunerea în situația anterioară în ceea ce privește înscrierea în CF, în sensul radierii dreptului Statului Român și intabulării dreptului reclamantei. S-a conchis de către instanță că nu sunt incidente dispozițiile art. 399 și urm. C. proc. civ., deoarece dispozițiile Tribunalului Mureș sunt foarte clare și nu dau loc la interpretări, iar criticile privind calitatea de moștenitor a întimatei exced cadrului procesual reglementat de art. 399 C. proc. civ.

Împotriva deciziei Curții de Apel a declarat recurs contestatorul M.L., invocând următoarele motive de nelegalitate a deciziei atacate: dispozitivul sentinței civile de care se prevalează reclamanta e neclar, în privința persoanei în favoarea căreia se va reînscris dreptul de proprietate în CF. Se consideră că s-ar impune lămurirea acestei neclarități, în sensul de a se stabili al cui drept de proprietate se va înscrie în CF, urmare a dispoziției de repunere în situația anterioară al reclamantei (care nu a făcut dovada calității sale de moștenitor al fostului proprietar tabular) ori al fostului proprietar tabular la momentul înscrierii dreptului de proprietate al Statului Român. Se motivează cererea de recurs pe dispozițiile art. 304 pct. 7 C. proc. civ., deoarece hotărârea criticată nu ar conține motivele pe care se sprijină.

Analizând decizia recurată prin prisma motivelor de recurs și a dispozițiilor legale incidente, se constată că recursul urmează a fi respins pentru considerentele ce succed:

Dispozițiile art. 399 alin. (1) C. proc. civ., raportat la art. 400 alin. (2) C. proc. civ., prevăd că se poate solicita instanței ce a pronunțat hotărârea lămuriri referitoare la întinderea, înțelesul sau aplicarea acesteia, atunci când dispozitivul hotărârii nu este clar.

Contestația la titlu este destinată să explicitizeze dispozitivul hotărârii ce urmează a fi valorificat, pentru a se putea proceda la executarea silită. Ea nu poate fi considerată drept un mijloc procedural destinat a anula sau a modifica titlul executoriu, această finalitate putându-se realiza doar prin intermediul căilor de atac. Astfel, nu se

pot examina împrejurări de natură a repune în discuție o hotărâre judecătorească irevocabilă, soluție ce ar afecta grav principiu autorității de lucru judecat.

În speța supusă judecății, contestatorii au solicitat lămurirea întinderii și înțelesului sentinței civile nr. 2175/1999 a Tribunalului Mureș, în ceea ce privește persoana căreia urmează a se înscrie dreptul de proprietate în CF, în condițiile în care, prin aceeași hotărâre judecătorească, s-au anulat contractele de vânzare-cumpărare ale contestatorilor, având ca obiect apartamente din același imobil și s-a dispus repunerea în situația anterioară, în CF.

Criticile aduse deciziei Curții de Apel care, în mod corect, a constatat că dispozițiile sentinței civile a Tribunalului Mureș (titlul executoriu) sunt clare și a respins astfel apelul împotriva sentinței nr. 1191/2007 a Tribunalului Mureș, nu pot fi primite.

Nu se poate reține incidența în speță a motivului de modificare prevăzut de art. 304 pct. 7 C. proc. civ., deoarece decizia nr. 8/A/2008 cuprinde motivele pe care se sprijină, este deci motivată conform dispozițiilor art. 281 pct. 5 C. proc. civ., cuprinzând atât motivele de fapt, cât și cele de drept, ce au format convingerea instanței, și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților.

Pentru aceste considerente, a fost respins recursul ca nefondat și în baza art. 312 C. proc. civ. a fost menținută decizia civilă ca legală.

2. Contestație la executare. Problema interpretării titlului executoriu reprezentat de o decizie civilă irevocabilă. Proba negativă. Termenul de 6 luni prevăzut de O.G. nr. 22/2002. Aplicabilitate

C. proc. civ., art. 312 alin. (1), art. 371¹, art. 404
O.G. nr. 22/2002, art. 1-3
O.U.G. nr. 144/2007, art. 37 lit. d)

Atunci când creditorul susține că nu a primit suma cuvenită potrivit titlului executoriu, sarcina probei faptului pozitiv revine debitorului. Chiar dacă suma datorată nu este expres determinată, art. 371¹ C. proc. civ. permite ca aceasta să fie determinabilă. Chiar și în ipoteza în care ar exista o eroare de calcul, contestația nu poate fi admisă decât în parte, pentru suma care s-a plătit în plus.

*Trib. București, Secția a IV-a civilă,
decizia nr. 1289/R din 12 iunie 2009, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 629/21.01.2009, Judecătoria Sectorului 5 București a admis contestația la executare formulată de contestatorul Statul Român - prin Ministerul Economiei și Finanțelor - reprezentat prin D.G.F.P. Constanța, în contradictoriu cu intimații Z.I. și Z.T., a dispus anularea formelor și actelor de executare efectuate în dosarul de executare nr. 287E/2008 al B.E.J. C.G.C. și a respins cererea intimațiilor de obligare a contestatorului la plata cheltuielilor de judecată ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că, prin decizia civilă nr. 509/C/28.11.2007, pronunțată de Curtea de Apel Constanța, irevocabilă, Statul Român - prin Ministerul Economiei și Finanțelor a fost obligat la plata către creditorii Z.I. și Z.T. a despăgubirilor reprezentând diferența dintre valoarea de circulație a imobilului la data executării hotărârii și valoarea actualizată a despăgubirilor încasate de către reclamant în baza deciziei nr. 384/31.08.1983.

În baza acestui titlu executoriu, la data de 7.10.2008, creditorii Z.I. și Z.T. au formulat cererea de executare silită a debitorului Statul Român prin Ministerul Economiei și Finanțelor, înregistrată la B.E.J. C.G.C. dosar nr. 287E/2008. Creditorii au menționat în cuprinsul cererii că valoarea de circulație a imobilului în cauză este de 490.000 lei, astfel cum a fost stabilită de expertul tehnic T.P. și că nu au încasat niciodată despăgubirile stabilite prin decizia nr. 384/31.08.1983.

La data de 23.10.2008 a fost comunicată Ministerului Economiei și Finanțelor o somație, prin care debitorul a fost înștiințat să plătească creditorilor suma de 490.000 lei reprezentând despăgubiri și suma de 12.209,40 lei reprezentând cheltuieli de executare, conform procesului-verbal de stabilire a cheltuielilor de executare din data de 20.10.2008.

Împotriva acestei executări silite debitorul Statul Român - prin Ministerul Economiei și Finanțelor a formulat prezenta contestație la executare, contestând atât somația din data de 22.10.2008, cât și procesul-verbal de cheltuieli din data de 20.10.2008, invocând mai multe motive de nelegalitate a executării silite.

Cu privire la primul motiv al contestației, instanța de fond a reținut că, potrivit dispozițiilor art. 1 din O.G. nr. 22/2002, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 110/2007, intrată în vigoare la data de 8.05.2007, creanțele stabilite prin titluri executorii în sarcina instituțiilor publice se achită din sumele aprobate prin bugetele acestora, de la titlurile de cheltuieli la care se încadrează obligația de plată respectivă, art. 2 al aceluiași act normativ stabilind că, dacă executarea creanței stabilite prin titluri executorii nu începe sau continuă din

cauza lipsei de fonduri, instituția debitoare este obligată ca, în termen de 6 luni, să facă demersurile necesare pentru a-și îndeplini obligația de plată. Acest termen curge de la data la care debitorul a primit somația de plată comunicată de organul competent de executare, la cererea creditorului.

De asemenea, art. 3 al O.G. nr. 22/2002, modificată prin Legea nr. 110/2007, prevede că în cazul în care instituțiile publice nu își îndeplinesc obligația de plată în termenul prevăzut la art. 2, creditorul va putea solicita efectuarea executării silită potrivit Codului de procedură civilă și/sau potrivit altor dispoziții legale aplicabile în materie.

Instanța a apreciat că aplicarea termenului de 6 luni prevăzut de O.G. nr. 22/2002, indiferent de interpretarea dată naturii sale, este condiționată de dovedirea împrejurării că executarea creanței stabilite prin titlul executoriu nu poate începe sau nu poate continua din cauza lipsei de fonduri, termenul fiind acordat tocmai pentru ca instituția publică debitoare să facă demersuri pentru a-și îndeplini obligația de plată.

Constatând că în speță debitorul nu a făcut dovada lipsei de fonduri, instanța a apreciat că acesta nu poate invoca beneficiul termenului stabilit de art. 2 din O.G. nr. 22/2002.

De asemenea, instanța a avut în vedere faptul că debitorul nu a făcut dovada că a efectuat vreun demers pentru îndeplinirea obligației de plată în termenul de 6 luni, dincolo de faptul că nu s-a probat în cauză de către acesta că îndeplinirea obligației nu a fost posibilă din cauza lipsei de fonduri – în mod corect și în acord cu dispozițiile art. 3 din același act normativ s-a procedat la demararea procedurii de executare silită conform Codului de procedură civilă.

În ceea ce privește susținerea contestatorului în sensul că creditorii ar fi trebuit să se adreseze cu o cerere Ministerului Economiei și Finanțelor prin care să solicite plata voluntară a debitului și nu să pornească executarea silită, instanța a înlăturat-o ca fiind vădit neîntemeiată, întrucât contestatorul a fost parte în dosar și nu era necesară o solicitare din partea creditorilor în sensul executării de bunăvoie a obligației sale.

Instanța de fond a admis însă contestația la executare formulată, constatând că actele de executare din dosarul de executare nr. 287E/2008 au fost efectuate de executorul judecătoresc C.G.C. cu nerespectarea dispozițiilor din titlul executoriu.

Astfel, instanța a constatat că, prin titlul executoriu, debitorul a fost obligat la plata despăgubirilor reprezentând diferența dintre

valoarea de circulație a imobilului la data executării hotărârii (490.000 lei - conform raportului de expertiză) și valoarea actualizată a despăgubirilor încasate de către reclamânți în baza deciziei nr. 384/31.08.1983, însă executorul a pornit executarea silită pentru întreaga sumă reprezentând valoarea actuală a imobilului, fără să scadă valoarea actualizată a despăgubirilor încasate de creditori în baza deciziei nr. 384/31.08.1983.

Instanța nu a reținut susținerile creditorilor în sensul că nu au încasat niciodată aceste despăgubiri, întrucât ar însemna să nesocotească dispozițiile titlului executoriu, care au intrat în puterea lucrului judecat și nu mai pot fi repuse în discuție în cadrul contestației la executare, unde pot fi analizate numai împrejurări survenite ulterior emiterii titlului executoriu. Or, motivul invocat de intimați nu se încadrează în această categorie.

De asemenea, instanța are în vedere că în practica deciziei civile nr. 509/C/2007 s-a reținut că, la solicitarea Curții, apărătorul recurenților-reclamânți a precizat că aceștia nu contestă împrejurarea că au fost despăgubiți și au încasat această despăgubire, dar arată că sunt dispuși să restituie despăgubirea încasată. Acest aspect a fost reținut de Curtea de Apel Constanța ca autoritate de lucru judecat și în considerentele deciziei civile ce constituie titlul executoriu, precizându-se că „întrucât la plecarea din țară reclamânții au primit despăgubiri pentru imobilul preluat în proprietatea statului în baza Decretului nr. 223/1974, astfel încât valoarea despăgubirilor va consta în diferența dintre valoarea de circulație a apartamentului și valoarea actualizată a despăgubirilor primite”, astfel încât nu poate face obiectul unei noi cercetări judecătorești în cadrul contestației la executare, ci eventual al unei căi extraordinare de atac.

Față de cele mai sus expuse, instanța a constatat că executarea silită a fost începută pentru o sumă din care nu s-a dedus contravaloarea actualizată a despăgubirilor, așa cum s-a prevăzut în titlul executoriu, astfel încât se impune anularea somației nr. 287/22.10.2008 de către B.E.J. C.G.C. Pe cale de consecință, instanța a anulat și procesul-verbal de stabilire a cheltuielilor de executare întrucât acestea au fost stabilite în raport de suma de 490.000 lei.

Constatând nelegalitatea executării silite începute de împotriva debitorului contestator și a actelor de executare efectuate, instanța a admis contestația la executare și a dispus anularea formelor și actelor de executare efectuate în dosarul de executare nr. 287E/2008 al B.E.J. C.G.C. (somația de plată nr. 287/22.10.2008 și procesul-verbal de cheltuieli din data de 20.10.2008).

Împotriva acestei sentințe au declarat recurs întimații Z.I. și Z.T., cerere înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a IV-a Civilă, la data de 8.04.2009, solicitând admiterea recursului, modificarea în tot a sentinței atacate în sensul respingerii contestației la executare ca nefondată, fără cheltuieli de judecată.

În motivarea recursului s-a arătat că în executare se pune dispozitivul titlului executoriu, într-o interpretare strictă a celor stabilite de către instanța de judecată. Or, prin dispozitivul titlului executoriu în cauză, s-a dispus expres că Statul Român este obligat la plata de despăgubiri reprezentând diferența dintre valoarea de circulație a imobilului la data executării hotărârii și valoarea actualizată a despăgubirilor încasate de către reclamanți în baza deciziei nr. 384/31.08.1983.

Cum suma de bani reprezentând valoarea acestor despăgubiri nu a fost indicată în concret, nefiind indicată nici valoarea imobilului și nici cuantumul eventualelor despăgubiri primite, pentru determinarea acesteia s-a impus administrarea de probe suplimentare.

În ceea ce privește contravaloarea imobilului în litigiu, aceasta a fost determinată pe baza unui raport de expertiză extrajudiciară la suma de 490.000 de lei, necontestată de debitor.

În ceea ce privește suma încasată de recurenți în temeiul deciziei nr. 384/31.08.1983 de preluare a imobilului, aceasta este 0 lei, recurenții invocând fapta negativă a neprimirii vreunei sume în temeiul deciziei respective.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 304¹ C. proc. civ.

Intimatul Statul Român, prin Ministerul Finanțelor Publice, prin D.G.F.P. Constanța a formulat întâmpinare, la data de 1.06.2009, prin Serviciul Registratură, prin care a solicitat respingerea recursului, ca nefondat, fără cheltuieli de judecată.

Procedând la analiza sentinței recurate prin raportare la motivele de recurs formulate [calificate juridic de către tribunal, în baza art. 306 alin. (3) C. proc. civ. ca încadrându-se în ipoteza art. 304 pct. 9 C. proc. civ.], văzând și prevederile art. 304¹ C. proc. civ., tribunalul reține următoarele:

Prin decizia civilă nr. 509/C/28.11.2007, pronunțată de C.A. Constanța, irevocabilă, Statul Român - prin Ministerul Economiei și Finanțelor a fost obligat la plata către creditorii Z.I. și Z.T. a despăgubirilor reprezentând diferența dintre valoarea de circulație a imobilului la data executării hotărârii și valoarea actualizată a despăgubirilor încasate de către creditori în baza deciziei nr. 384/31.08.1983.

Se constată deci că dispozitivul cuprinde prevederi generice, nefiind individualizate nici valoarea de circulație a imobilului și nici

cuantumul eventualelor despăgubiri primite, ci se menționează modalitatea de calcul a despăgubirilor care urmează a fi primite de către recurenți, anume că se va deduce valoarea despăgubirilor încasate de către recurenții intimați din cauza de față în baza deciziei nr. 384/31.08.1983 din valoarea de circulație a imobilului.

În ceea ce privește contravaloarea imobilului în litigiu, aceasta a fost determinată pe baza unui raport de expertiză extrajudiciară la suma de 490.000 de lei, necontestată de debitor.

În ceea ce privește suma încasată de recurenți în temeiul deciziei nr. 384/31.08.1983 de preluare a imobilului, recurenții au invocat că nu au primit vreo sumă în temeiul deciziei respective; ca atare, fiind invocat un fapt negativ, debitorul (în speță, intimatul contestator) este dator să facă dovada faptului pozitiv contrar – proba încasării și cuantumului pretins a fi încasat de recurenții intimați.

Or, intimatul contestator nu a făcut o astfel de dovadă, mulțumindu-se să invoce dispozițiile generice ale titlului executoriu.

Sub acest aspect, se impune și precizarea că regula conform căreia considerentele vin să explice dispozitivul nu poate fi aplicată cu succes în cauza de față, având în vedere că aspectul de fapt privind încasarea despăgubirilor în baza deciziei nr. 384/31.08.1983 este reținut în mod contradictoriu în considerentele titlului executoriu.

Astfel, din decizie se reține că recurenții din cauza de față au suferit o privare a dreptului de proprietate, fără nicio indemnizare, iar în decizia titlu executoriu se reține că recurenții au încasat, la plecarea din țară, despăgubiri.

În plus, în mod constant s-a învederat de către recurenți că cele reținute în practica titlului executor, în sensul că apărătorul reclamanților nu contestă împrejurarea că aceștia au fost despăgubiți, fiind dispuși să restituie suma primită, se rezumă la o consemnare defectuoasă în practica deciziei Curții de Apel.

În aceste condiții, ca urmare a faptului că dovada unui fapt negativ se face prin dovada faptului pozitiv contrar, intimatul contestator putea face foarte ușor dovada faptului că despăgubirea respectivă a fost plătită către recurenți – or, această dovadă nu a fost făcută, convingerea Tribunalului fiind în sensul că suma respectivă nu a fost încasată de recurenții intimați, încercându-se doar specularea unor neclarități.

În plus, întrucât C.A. Constanța nu a stabilit nici prin dispozitiv, nici prin considerente, care este valoarea de circulație a imobilului, respectiv a despăgubirilor efectiv încasate, ci doar a modalității de calcul (se va deduce valoarea despăgubirilor încasate în baza deciziei

nr. 384/31.08.1983 din valoarea de circulație a imobilului), reținând că valoarea de circulație necontestată este de 490.000 lei și nu s-a făcut dovada încasării vreunor despăgubiri în baza deciziei nr. 384/31.08.1983; Tribunalul constată că, prin executarea începută în vederea recuperării sumei de 490.000 lei, nu se aduce atingere sub nicio formă dispozițiilor din titlul executor.

Pe de altă parte, prevederile art. 371¹ C. proc. civ. permit punerea în executare a titlurilor executorii care conțin și sume de bani determinabile, atât timp cât modalitatea de calcul este suficient de clar precizată (acesta fiind și cazul speței de față).

Față de aceste considerente în fapt și în drept, în baza art. 312 alin. (1) C. proc. civ., Tribunalul va admite recursul și va modifica sentința recurată în tot, în sensul că va respinge contestația la executare ca neîntemeiată.

În subsidiar, se impune și precizarea de principiu că în niciun caz nu se poate dispune anularea în tot a actelor de procedură, în condițiile în care debitul ar fi fost greșit calculat, rezultând o sumă mai mare decât cea datorată, soluția fiind cea dispusă de art. 404 alin. (1) C. proc. civ., respectiv îndreptarea formelor de executare.

3. Natura termenului de 6 luni instituit de O.G. nr. 22/2002. Analiza compatibilității sale cu Constituția și cu C.E.D.O.

O.G. nr. 22/2002, art. 2, 3 și 4
C.E.D.O., art. 6

În condițiile existenței în legislația română a art. 2 din O.G. nr. 22/2002, care prevede un termen de grație de 6 luni pentru executarea de către instituția bugetară a obligației sale, instanța consideră că acest termen nu se îndepărtează de spiritul Constituției sau al Convenției europene pentru drepturile omului, dar ia în calcul și problemele economice actuale. Punând în balanță interesele creditorului și ale debitorului, instanța consideră că lipsa efectivă de fonduri a debitoare este un argument pentru ca aceasta să se bucure de beneficiul termenului legal de grație.

Jud. Sect. 5 București, Secția a II-a civilă, sentința nr. 3759 din 29 aprilie 2009, irevocabilă prin nerecurare, nepublicată

Prin sentința comercială nr. 9097/12.09.2008, Tribunalul București, Secția a VI-a comercială, a obligat contestatoarea A.V.A.S. precum și pe SC G. SA să plătească intimaților A.R.I. și A.F. sumele de 46284 USD și 34066 lei.

La data de 25.11.2008, intimații au formulat cerere de executare silită, deschizându-se dosarul de executare nr. 806/2008 pe rolul B.E.J. A.C.D. La data de 27.11.2008, B.E.J. A.C.D. a încheiat procesul-verbal de stabilire a cheltuielilor de executare. Ulterior, la data de 2.12.2008, B.E.J. a emis adresele de înființare a popririlor contestate prin prezenta cerere de chemare în judecată.

Pentru a se stabili dacă executarea silită putea fi declanșată la acel moment trebuie analizate prevederile art. 2 și 3 din O.G. nr. 22/2002, potrivit cărora: „dacă executarea creanței stabilite prin titluri executorii nu începe sau continuă din cauza lipsei de fonduri, instituția debitoare este obligată ca, în termen de 6 luni, să facă demersurile necesare pentru a-și îndeplini obligația de plată. Acest termen curge de la data la care debitorul a primit somația de plată comunicată de organul competent de executare, la cererea creditorului. În cazul în care instituțiile publice nu își îndeplinesc obligația de plată în termenul prevăzut la art. 2, creditorul va putea solicita efectuarea executării silite potrivit Codului de procedură civilă și/sau potrivit altor dispoziții legale aplicabile în materie”.

Pe cale de consecință, instanța apreciază că numai după împlinirea termenului de 6 luni prevăzut de art. 2 din O.G. nr. 22/2002 creditorii puteau proceda la executarea silită a debitoarei A.V.A.S., în modalitățile indicate de Codul de procedură civilă. Nu se poate reține că acest termen este unul de recomandare, întrucât modificarea legislativă ce a intrat în vigoare de la 8.05.2007 a introdus tocmai acest termen, în timp ce anterior se menționa doar generic obligația debitoarei de a efectua demersuri pentru executarea obligațiilor de plată stabilite prin titluri executorii. Pe de altă parte, ar fi absurdă introducerea unui termen bine delimitat în timp fără ca legiuitorul să introducă și o consecință juridică a acestuia; în ipoteza contrară, introducerea acestuia nu ar fi fost necesară, fiind suficientă menținerea dispozițiilor legale anterioare datei de 8.05.2007.

În plus, faptul că acest termen derogă de la dreptul comun în materia executării silite este confirmat de dispozițiile art. 3 din O.G. nr. 22/2002 modificată, potrivit cărora abia după trecerea acestui termen creditorul va putea solicita efectuarea executării silite potrivit Codului de procedură civilă. Argumentul este atât unul de interpretare teleologică, în funcție de finalitatea urmărită de legiuitor, dar și de poziționare a textului, după art. 2 din același act normativ. Așadar, executarea silită, în modalitățile și condițiile sale prevăzute de dreptul comun în materie, inclusiv sub forma popririi, poate fi efectuată după trecerea termenului de 6 luni, care în speță nu s-a împlinit.

Instanța apreciază că termenul respectiv a fost instituit de către legiuitor pentru a da posibilitatea ordonatorului principal de credite să dispună toate măsurile ce se impun, inclusiv virări de credite bugetare, în condițiile legii, pentru asigurarea în bugetele proprii și ale instituțiilor din subordine a creditelor bugetare necesare pentru efectuarea plății sumelor stabilite prin titluri executorii (art. 4 din O.G. nr. 22/2002). Desigur, creditorul poate trece la executare silită și înaintea termenului de șase luni, în măsura în care dovedește că altele sunt considerațiile pentru care debitorul refuză plata, decât cele legate de lipsa de fonduri. În lipsa acestei dovezi (sarcina acestei probe pentru a putea proceda la executarea silită potrivit dreptului comun incumbând celui care afirmă o pretenție – „*probatio incumbit ei qui dicit, non ei qui negat*,” – în speță creditorul, cu atât mai mult cu cât din modalitatea de redactare a ansamblului dispozițiilor normative ale O.G. nr. 22/2002 rezultă prezumarea relativă a lipsei de fonduri alocate de către debitor în titlul de cheltuieli la care se încadrează obligația de plată respectivă), recurgerea la forme de executare silită anterior expirării termenului de șase luni apare ca nefiind legală. Cu atât mai mult, în contextul notorietății actualei crize financiar-bugetare (concretizată și prin existența unui deficit bugetar net superior celui impus de prevederile Tratatului de la Maastricht) instanța apreciază că pornirea executării silite anterior termenului de șase luni putea avea loc exclusiv în măsura dovedirii posibilităților financiare de plată ale contestatorului.

În ceea ce privește procesul-verbal privind cheltuielile de executare, instanța reține că în conformitate cu art. 371⁷ C. proc. civ. „partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activități care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activitățile dispuse din oficiu cheltuielile se avansează de către creditor.

Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, afară de cazul când creditorul renunță la executare sau dacă prin lege se prevede altfel.

Sumele ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin proces-verbal, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în condițiile legii.

Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, procesul-verbal constituie titlu executoriu.

Având în vedere că executarea silită nu putea începe, și deci nu putem vorbi de cheltuieli ocazionate de efectuarea executării silite, aceasta nefiind pendinte, ci numai eventuală, rezultă că nu există

niciun temei pentru ca executorul judecătoresc să întocmească procesul-verbal privind cheltuielile de executare.

Instanța apreciază că instituirea respectivului termen de 6 luni prin O.G. nr. 22/2002, ulterior expirării acestuia creditorul având posibilitatea recurgerii la forme de executare silită împotriva autorităților publice, este compatibilă cu dispozițiile art. 6 din C.E.D.O., respectiv art. 1 Protocolul 1 la C.E.D.O.

Astfel, în lumina jurisprudenței contenciosului european al drepturilor omului, lipsa fondurilor în bugetul de stat nu reprezintă un motiv justificat pentru o întârziere nerezonabilă (hotărârea Bourdov c. Rusiei nr. 59498/00, 35, 41, C.E.D.H. 2002-III). Cu toate acestea, o întârziere în executarea unei hotărâri poate fi justificată în circumstanțe speciale, cu condiția ca întârzierea să nu aibă drept consecință o atingere adusă substanței dreptului protejat de art. 6 din C.E.D.O. (cauza Immobiliare Saffi c. Italiei GC nr. 22774/93, 74, C.E.D.H. 1999-V). Instanța apreciază că, în cauza de față, prevalarea contestatoarei de întârzierea în executarea hotărârii prin recurgerea la dispozițiile O.G. nr. 22/2002 este rezonabilă în raport de actualele condiții economico-financiare din România.

În același sens s-a pronunțat în repetate rânduri și Curtea Constituțională a României. Astfel, prin decizia nr. 127/19.02.2008, instanța de contencios constituțional a reținut că prevederile O.G. nr. 22/2002 nu încalcă prevederile art. 44 și art. 53 din Constituție și nici pe cele ale art. 6 din Convenția C.E.D.O. Astfel, s-a precizat că art. 44 alin. (1) din Constituție garantează creanțele asupra statului fără a dispune și ca executarea acestora să fie făcută de îndată. Ordonanța are o evidentă finalitate de protecție pe de-o parte a patrimoniului instituțiilor publice, ca premisă indispensabilă a desfășurării activității lor în condiții optime și, prin aceasta, a îndeplinirii atribuțiilor ce le revin ca parte integrantă a mecanismului statului iar, pe de altă parte, a dreptului de proprietate al creditorilor, de vreme ce instituția debitoare este obligată să efectueze demersurile necesare pentru a îndeplini obligația de plată. De asemenea, s-a mai statuat că, chiar dacă prin instituirea termenului de șase luni se prelungeste termenul de executare a titlului împotriva statului, jurisprudența C.E.D.O. admite o întârziere în executare justificată de circumstanțe excepționale, Curtea Constituțională conchizând că procedura de executare prevăzută de O.G. nr. 22/2002 se desfășoară într-un termen rezonabil.

Văzând toate aceste considerente, instanța va admite cererea formulată de către contestatoarea A.V.A.S. în contradictoriu cu intimații A.R.I. și A.F. și terții popriți B.C.R. SA, B.R.D., Trezoreria Muni-

ciplului București și E. SA și va anula actele de executare efectuate de B.E.J. A.C.D. în dosarul de executare nr. 806/2008 cu privire la contestatoarea A.V.A.S. (actele de executare efectuate cu privire la debitoarea SC G. SA nu au făcut obiectul prezentei cereri de chemare în judecată, astfel încât legalitatea acestora nu a fost cercetată în cadrul dosarului de față).

4. Contestație la executarea propriu-zisă. Titlu executoriu reprezentat de proces-verbal de contravenție. Efectele contestării titlului. Sancțiune

O.G. nr. 2/2001, art. 32

O.G. nr. 92/2003, art. 148

Formularea unei plângeri contravenționale atrage suspendarea executării, ceea ce înseamnă că până la împlinirea termenului legal de declarare a plângerii contravenționale și eventual după momentul formulării plângerii nu poate fi efectuat niciun act de executare silită, dreptul de a cere executarea nefiind născut.

*Trib. București, Secția a IV-a civilă,
decizia nr. 1935/R din 20 noiembrie 2009, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 4674/1.06.2009, Judecătoria Sectorului 5 București a admis contestația la executare, a dispus anularea somației emise în dosarul de executare nr. 607/16.12.2008. A obligat intimata la plata către contestatoarea SC A.N.B. SA a cheltuielilor de judecată în valoare de (...) lei, reprezentând taxă judiciară de timbru și timbru judiciar.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că prin proces-verbal contravențional nr. 17/PS/10.10.2008, întocmit de Primăria Municipiului București, contestatoarea a fost sancționată contravențional cu amendă în valoare de 2500 lei.

Ulterior, acest proces-verbal a fost pus în executare silită, emițându-se de către intimată somația nr. 607/16.12.2008 și care face obiectul executării silite prin poprire.

Din rezoluția de înregistrare a plângerii contravenționale formulate de contestator împotriva acestui act contravențional, instanța reține că, anterior punerii în executare prin somație a aceluiași proces-verbal, contestatoarea a solicitat Judecătoriei Sectorului 4 București cenzurarea legalității și veridicității acestuia. Astfel, actul contravențional a fost contestat în termen legal, așa cum prevăd

dispozițiile O.G. nr. 2/2001, ca atare, punerea în executare a procesului-verbal nedefinitiv este nelegală.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs Primăria Municipiului București, înregistrat pe rolul Tribunalului București, Secția a IV-a civilă.

În dezvoltarea motivelor de recurs, recurenta intimată arată că potrivit art. 32 din O.G. nr. 2/2001, plângerea suspendă executarea și nu o întrerupe.

Prin urmare, executarea silită ar fi trebuit suspendată până la judecarea în fond a contestației la procesului-verbal de contravenție, instanța neputând dispune anularea titlului, pentru că aceasta ar însemna ca executarea silită să înceteze, fapt ce contravine dispozițiilor exprese ale O.G. nr. 2/2001.

Totodată, au fost invocate dispozițiile art. 148 din O.G. nr. 92/2003, potrivit cărora executarea silită se suspendă când a fost dispusă de instanță sau de creditor, în condițiile legii.

Ținând cont de faptul că Judecătoria Sectorului 4 București, prin dosarul nr. 9749/4/2008 a menținut ca valabil procesul-verbal de contravenție nr. 17/PS/10.10./2008, solicită admiterea recursului și desființarea sentinței recurate, fiind necesar a fi atașat dosarul cu nr. 9749/4/2008 al Judecătoria Sectorului 4 București.

În drept, recursul a fost întemeiat pe dispozițiile art. 303, 304 C. proc. civ. și pe dispozițiile O.G. nr. 2/2001.

Tribunalul constată că recursul este nefondat.

Astfel, formularea unei plângeri contravenționale atrage suspendarea executării, ceea ce înseamnă că până la împlinirea termenului legal de declarare a plângerii contravenționale și eventual după momentul formulării plângerii nu poate fi efectuat niciun act de executare silită, dreptul de a cere executarea nefiind născut.

Aceasta este și situația în cauza de față, astfel cum corect a reținut atât în fapt cât și în drept instanța de fond.

Dispozițiile art. 148 din O.G. nr. 92/2003 invocate de recurentă își găsesc aplicabilitatea în situația în care instanța sau creditorul suspendă executarea silită și nu în situația de față, în care executarea a fost pornită după ce fusese formulată plângerea contravențională. Nimic nu împiedică creditorul, în situația în care plângerea a fost respinsă, să pornească o nouă executare cu respectarea tuturor dispozițiilor legale aplicabile în materia executării silite.

Pe de altă parte, anularea formelor de executare și suspendarea executării silite sunt noțiuni juridice distincte care produc efecte juridice diferite, formularea unei contestații la executare presupunând

verificarea legalității actelor de executate în raport de momentul efectuării acestora și nu în funcție de evenimente ulterioare, cum sugerează recurenta.

5. 1. Aplicarea principiului disponibilității și limitele rolului activ al judecătorului

2. Calitatea procesuală activă a unui terț de a formula contestație la titlu

3. Calea de atac împotriva hotărârii prin care a fost soluționată această contestație

C. proc. civ., art. 294 alin. (1), art. 295,
art. 399, art. 401 alin. (2)

1. Judecătorul este ținut a respecta starea de fapt descrisă de reclamant prin acțiune, având posibilitatea de a pune în discuția părților orice împrejurări de natură a duce la lămurirea pricinii, printre care și calificarea juridică a cererii. În situația în care cererea este formulată în termeni preciși, obiectul acesteia fiind pe deplin stabilit de reclamant, mai cu seamă când reclamantul beneficiază de apărare calificată, instanța nu poate schimba obiectul acțiunii, chiar dacă apreciază că aceasta este inadmisibilă sau că interesele reclamantului ar fi mai bine realizate prin promovarea unui alt tip de cerere.

2. Cel care este terț față de executarea silită poate formula contestație asupra oricărui act de executare sau contestație la titlu în temeiul art. 399 C. proc. civ., cu condiția să dovedească un interes și o vătămare prin actul de executare, iar în situația în care pretinde că asupra bunului urmărit are un anumit drept real, contestația sa trebuie introdusă în termenul prevăzut de art. 401 alin. (2) C. proc. civ.

3. Potrivit art. 402 alin. (2) C. proc. civ., hotărârea asupra contestației se dă fără drept de apel, cu excepția celei pronunțate în temeiul art. 400¹ C. proc. civ. și art. 401 alin. (2) C. proc. civ.

Așadar, terțul care promovează o contestație la titlu, solicitând lămurirea acestuia deoarece se aduce atingere unor drepturi sau interese legitime ale sale, justifică întotdeauna un drept, însă aceasta se analizează ca interes - condiție a promovării oricărei acțiuni în justiție. El nu solicită în cadrul contestației la titlu compararea titlului său cu cel obținut prin executare pentru a constata care este mai preferabil, aspect specific acțiunii în